

b) I N F O R M A C I J A
o pristupanju Grada Rijeke V. fazi Europske mreže zdravih gradova (2009.-2013.)
Svjetske zdravstvene organizacije

V. faza Europske mreže zdravih gradova SZO – ciljevi i uvjeti

Na posljednjoj Međunarodnoj konferenciji zdravih gradova održanoj u listopadu 2008. godine u našoj zemlji, u Zagrebu, donijeta je *Zagrebačka deklaracija za zdrave gradove* koja, između ostaloga, daje pregled planova i prioriteta za V. fazu (2009.-2013.) projekta Europske mreže zdravih gradova i Europske mreže nacionalnih mreža zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije i identificira načine na koje lokalne i nacionalne vlasti i Svjetska zdravstvena organizacija mogu podržavati ali i imati koristi od ovoga pristupa.

Opći ciljevi

Opći cilj V. faze projekta Europska mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije je uvođenje teme zdravlja i zdravstvene jednakosti u sve lokalne politike. Cilj je osigurati da zdravlje i zdravstvena jednakost postanu dio cjelokupne korporativne kulture, a ne isključivo zdravstvene djelatnosti, koja utječe na sve aspekte gradskih politika i aktivnosti. Svi gradski planovi vezani uz primjerice prijevoz, stanovanje, okruženje, obrazovanje i slično trebali bi biti usmjereni na poboljšanje zdravlja populacije i smanjenje zdravstvene nejednakosti.

Sukladno tomu, gradovi sudionici pete faze obvezni su sustavno pratiti utjecaje svojih politika i strategija na zdravlje, kao i na zdravstvenu jednakost, socijalnu uključenost i potrebe, marginaliziranih i socijalno osjetljivih skupina građana.

Projekt ohrabruje i podržava razvijanje novih koncepata i njihovu primjenu u različitim kontekstima.

Ključna područja i teme V. faze

U petoj fazi gradovi će se baviti trima ključnim područjima koja su relevantna za sve europske gradove. Kako gradovi potencijalni sudionici pete faze imaju ponešto različite probleme i prioritete, u ovoj projektnoj fazi izabrat će određene teme unutar spomenutih područja koje su relevantne za njihove lokalne uvjete, interese i prioritete i kojima se žele posebno baviti kako bi postigli najveći mogući učinak u unapređenju zdravlja svog stanovništva. Odnosno, izabrat će one teme koje su od osobite važnosti pojedinom gradu i koje im predstavljaju izazov te koje omogućuju primjenu inovativnih i integriranih javno zdravstvenih aktivnosti.

Sve te teme međusobno su povezane, međuzavisne i višestruko podržavajuće.

Od gradova se očekuje da im pristupaju i na njima rade sistematično te da odabrane teme budu polazište za strateško ostvarivanje ključnih područja.

Također, od gradova sudionika očekuje se da koriste intervencije koje se baziraju na relevantnim podacima te da u komuniciranju podataka s ciljem promjene ljudskog ponašanja koriste metode socijalnog marketinga.

Na tim će se temama raditi i pojedinačno i grupno radi dobrobiti samoga grada ali i svih sudionika projekta.

Radi se o sljedećim ključnim područjima i specifičnim temama:

- **Okruženje koje podržava i skrbi** – *zdravi grad je povrh svega grad svih svojih građana* – podržavajući, uključiv, osjetljiv i responsivan na različite potrebe i očekivanja svih građana (uključuje sljedeće specifične teme: bolji uvjeti za svu djecu, grad prijatelj starijih, migranti i socijalna uključenost, aktivno građanstvo, zdravstvene i socijalne usluge, zdravstveno prosvjećivanje);

- **Zdrav način života** – *zdravi grad osigurava uvjete i mogućnosti koje podržavaju ponašanja korisna za zdravlje* - (uključuje sljedeće specifične teme: prevencija masovnih nezaraznih i kroničnih bolesti, lokalni zdravstveni sustav, grad bez duhanskog dima, alkohol i droge, aktivan život, zdrava hrana i prehrana, nasilje i ozljede, zdravi životni uvjeti, dobrobit i sreća);
- **Zdrava urbana okolina i dizajn** – *zdravi grad osigurava okruženje koje podržava zdravlje, rekreaciju i dobrobit, sigurnost, socijalnu interakciju, pokretljivost, osjećaj ponosa i kulturnog identiteta* - (uključuje sljedeće specifične teme: zdravo urbanističko planiranje, stanovanje, prijevoz, klimatske promjene i hitne javno-zdravstvene intervencije, sigurnost, izloženost buci i drugim zagađenjima, zdrav urbanistički dizajn, kreativnost i ugodan život).

Zahtjevi V. faze

Preduvjet rada na gore opisanim ključnim područjima i specifičnim temama prije svega su osiguranje političke podrške, adekvatnih materijalnih sredstava te organizacijskih preduvjeta koji će omogućiti realizaciju projektnih ciljeva.

Gradovi sudionici projekta, odnosno mreže moraju također biti spremni za zajednički rad i umrežavanje s drugim europskim gradovima koji sudjeluju u projektu.

Sljedi detaljniji opis zahtjeva za gradove sudionike V. faze projekta.

Sudjelovanje u V. fazi podrazumijeva osiguranje kontinuirane potpore lokalnih vlasti i ključnih donositelja odluka unutar područja važnih za ostvarenje principa i ciljeva projekta. Stoga, uz prijavu za sudjelovanje u ovoj fazi projekta gradovi moraju dostaviti gradonačelnikovo pismo izražavanja obveze, odluku gradskoga vijeća kojom se podupire sudjelovanje grada u V. fazi i iskaz spremnosti na partnerstvo s ključnim donosiocima odluka.

Također, gradovi moraju imenovati stalnog koordinatora koji tečno govori engleski jezik te osigurati potrebnu administrativnu i tehničku podršku. Osim toga dužni su imenovati i nadzorni odbor u kojem se nalaze politički i izvršni donositelji odluka iz ključnih sektora koji su neophodni za ostvarivanje uvjeta V. faze.

Za aktivno sudjelovanje neophodan je stalan pristup internetu i telekonferenciji.

Od gradova sudionika projekta očekuje se partnerstvo s drugima u razvijanju znanja, metoda i vještina vezanih uz opći cilj projekta i ključna područja V. faze, kao i u razvoju i primjeni programa vezanih uz navedena ključna područja. Isto tako obveza grada je sudjelovanje u radu Europske mreže zdravih gradova SZO i njezinim tematskim podgrupama te prosljeđivanje stečenih metoda i sredstava.

Integrirano planiranje zdravlja i održivog razvoja ostaje u srži projekta, što omogućava gradovima da izgrade ili održe partnerski pristup planiranju zdravlja, odnosno ohrabruju sve sektore da fokusiraju svoj rad prema zdravlju i kvaliteti života. Gradovi će tijekom ove projektne faze morati demonstrirati svoj napredak u strateškom planiranju zdravlja. Štoviše, od gradova koji su već dulje članovi Europske mreže zdravih gradova očekuje se da u svim gradskim planovima predvide određene zdravstvene ishode. Usto, ti će gradovi morati ažurirati postojeći gradski zdravstveni profil.

Gradovi sudionici V. faze moraju omogućiti bolje razumijevanje utjecaja socijalnih odrednica zdravlja na zdravlje i zdravstvenu jednakost; prikupljati podatke o pokazateljima zdravlja i zdravstvene jednakosti kako bi se izmjerila uspješnost; razviti sustave upravljanja znanjem i inovativne instrumente i metode procjene utjecaja na zdravlje. Te spoznaje moraju učiniti dostupnima pojedincima, političarima i organizacijama kako bi osigurali uvažavanje teme zdravlja i zdravstvene jednakosti u svim lokalnim smjernicama.

Gradovi moraju preuzeti izvedbenu i političku obvezu da će koordinatori projekta i imenovani političar sudjelovati na poslovnim sastancima i simpozijima Europske mreže SZO-a. Na svakom sastanku grad bi trebali predstavljati barem koordinatorski i odgovorni političar. Također, gradonačelnik (ili vodeći političar) trebao bi nazočiti svim sastancima gradonačelnika za vrijeme trajanja V. faze.

Gradovi bi trebali aktivno sudjelovati u raznim mrežnim aktivnostima. To uključuje aktivno podržavanje tj. članstvo i u nacionalnoj mreži zdravih gradova i sudjelovanje u barem jednoj tematskoj podmreži.

Gradovi moraju donositi godišnje planove za aktivnosti vezane uz ključne teme te uz zdravlje i zdravstvenu jednakost. Nadalje dužni su osigurati mehanizme sustavnog praćenja (monitoringa) i vrednovanja (evaluacije) svojih aktivnosti, kao i dostavljati godišnji izvještaj Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, odnosno omogućiti joj kontinuirano vrednovanje projekta.

Postupak pristupanja V. fazi

Proces pristupanja grada V. fazi podrazumijeva slijedeće: dostavu pisma interesa za pristupanjem Europskoj mreži zdravih gradova u V. fazi SZO od strane gradonačelnika, ispunjavanje prijavnog obrasca za pristupanje V. fazi i dostavu prateće dokumentacije te uplatu godišnje članarine u iznosu od 3,500 USD.

Ukoliko grad ispuni sve tražene uvjete prema gore opisanoj proceduri dobit će službenu potvrdu Svjetske zdravstvene organizacije o pristupanju V. fazi Europske mreže zdravih gradova.

Na sjednici 24. veljače 2009. godine Poglavarstvo Grada Rijeke razmatralo je Prijedlog zaključka o prihvaćanju inicijative za pristupanje Grada Rijeke projektu Europske mreže zdravih gradova u V. fazi Svjetske zdravstvene organizacije, te je donijelo zaključak koji se dostavlja u prilogu.

**Predsjednik Poglavarstva
mr.sc. Vojko Obersnel, v.r.**

Marking 20 years
of the Healthy Cities movement in Europe

Partnership for health and Sustainable Development at the local Level

The World Health Organization
expresses gratitude to the city of

Rijeka

for its commitment and contribution to
the WHO European Healthy Cities
Network during 2003-2008

Agis D. Tsouros
WHO Regional Office for Europe

WHO Healthy Cities Network Phase IV (2003-2008) in the WHO European Region (Designated and Applicants)

